

Štvrtok 16. januára 2014

P7_TA(2014)0042

Situácia v Južnom Sudáne**Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. januára 2014 o situácii v Južnom Sudáne (2014/2512(RSP))**

(2016/C 482/20)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Sudáne a Južnom Sudáne, najmä na uznesenie z 10. decembra 2013 o úsilí medzinárodného spoločenstva v oblasti rozvoja a budovania štátu v Južnom Sudáne ⁽¹⁾,
- so zreteľom na vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Catherine Ashtonovej z 2. januára 2014 a z 24. decembra 2013 o situácii v Južnom Sudáne,
- so zreteľom na vyhlásenia hovorca vysokej predstaviteľky zo 16. decembra a z 28. decembra 2013 o situácii v Južnom Sudáne,
- so zreteľom na závery Rady z 22. júla 2013 o Sudáne a Južnom Sudáne,
- so zreteľom na miestne vyhlásenie EÚ z 20. decembra 2013 zo strany delegácie Európskej únie,
- so zreteľom na rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 2132 (2013) z 24. decembra 2013 a č. 2126 (2013) z 25. novembra 2013,
- so zreteľom na vyhlásenie vysokého komisára OSN pre ľudské práva z 24. decembra 2013, v ktorom naliehal na vedúcich predstaviteľov Južného Sudánu, aby zasiahli proti znepokojujúcemu násiliu páchanému na civilistoch,
- so zreteľom na správu OCHA (Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí) o situácii k 7. januáru 2014 – správu č. 8 o kríze v Južnom Sudáne,
- so zreteľom na rozhovory o situácii v Južnom Sudáne, ktoré iniciovala Mierová a bezpečnostná rada Africkej únie (MBR), najmä na svojom zasadnutí 30. decembra 2013 v Banjule, ako aj samit Medzivládneho úradu pre rozvoj (IGAD), ktorý sa konal 27. decembra 2013 v Nairobi,
- so zreteľom na vyhlásenie z 8. januára 2014, ktoré vydali osobitní vyslanci úradu IGAD po svojej návšteve Džúby (Juba), aby otvorili rokovania medzi vládou a povstaleckými skupinami,
- so zreteľom na sudánsku komplexnú mierovú dohodu (CPA) z roku 2005,
- so zreteľom na plán pre Sudán a Južný Sudán stanovený v komuniké zo zasadnutia Mierovej a bezpečnostnej rady Africkej únie z 24. apríla 2012, ktorý EÚ plne podporuje,
- so zreteľom na tlačové vyhlásenie, ktoré v mene Africkej únie predložil predseda Komisie Africkej únie Dr. Nkosazana Dlamini-Zuma 4. januára 2014,
- so zreteľom na vyhlásenie, ktoré vydal Výkonný sekretariát úradu IGAD 19. decembra 2013,
- so zreteľom na revidovanú Dohodu z Cotonou,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,
- so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach,

⁽¹⁾ Prijaté texty, P7_TA(2013)0546.

Štvrtok 16. januára 2014

- so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov,
 - so zreteľom na článok 110 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže politický konflikt sa začal po tom, ako prezident krajiny Salva Kiir, člen etnickej skupiny Dinkov, obvinil prepusteného viceprezidenta Rieka Machara, člena etnickej skupiny Nuerov, z plánovania štátneho prevratu namiereného proti nemu; keďže Riek Machar poprel tvrdenie o príprave prevratu;
- B. keďže vláda Južného Sudánu zatkla 11 vysokých politických činiteľov vrátane bývalého ministra financií a bývalého generálneho tajomníka strany Sudánske ľudové oslobodzovacie hnutie (SPLM) pre údajný pokus o prevrat proti prezidentovi Kiirovi; keďže 23. júla 2013 prezident Kiir rozpustil celý kabinet a prepustil viceprezidenta Rieka Machara;
- C. keďže by sa malo nájsť demokratické politické riešenie terajšieho konfliktu a mala by sa pripraviť pôda pre demokraticky dohodnuté inštitúcie na budovanie nového štátu, ktorý vznikol na základe referenda o nezávislosti; keďže občianska spoločnosť požaduje mierové politické riešenie tohto problému;
- D. keďže strany konfliktu v Južnom Sudáne iniciovali 7. januára 2014 rokovania v Addis Abebe pod záštitou úradu IGAD; keďže zastavenie bojov, otvorenie humanitárnych koridorov, otázka politických väzňov a ochrana civilného obyvateľstva budú hlavnými témami rozhovorov;
- E. keďže napriek prebiehajúcim mierovým rokovaniam pokračuje nestabilita, boje a mobilizácia ozbrojených síl; keďže vládne sily sa v súčasnosti snažia o opätovné dobytie mesta Búr (Bor) – posledného hlavného mesta štátu, ktoré je stále v rukách povstalcov;
- F. keďže 11. januára 2014 sa americký vyslanec Donald Booth a vyslanci zo susedských štátov Južného Sudánu stretli s Riekom Macharom s cieľom pokúsiť sa zahrnúť návrhy oboch strán do návrhu dokumentu o prímerí;
- G. keďže 8. januára 2014 niekoľko desiatok ľudí uskutočnilo v Džúbe mierový pochod na vyjadrenie nesúhlasu s bojmi medzi táborom prezidenta a táborom zosadeného viceprezidenta;
- H. keďže terajší konflikt, ktorý sa rozrástol aj o etnický rozmer, má korene v rozdelení SPLM/A v roku 1991 na frakciu vtedajšieho vodcu SPLM/A Garanga, s ktorým spolupracoval Salva Kiir, a na frakciu Rieka Machara namietajúceho proti vodcovstvu Garanga;
- I. keďže Bezpečnostná rada OSN prijala rezolúciu, na základe ktorej sa vyšlú posily, a to 5 500 vojakov a 440 policajtov, s cieľom zvýšiť celkový počet príslušníkov ozbrojených síl misie OSN v Južnom Sudáne;
- J. keďže 15. decembra 2013 došlo v kasárňach v Džúbe k vojenským zrážkam medzi prezidentskými gardami; keďže boje sa začali rozširovať do regiónu okolo štátu Jonglei;
- K. keďže je zdokumentované hromadné mimosúdne zabíjanie, cielené zamieravanie sa na jednotlivcov na základe ich etnickej príslušnosti a svojvoľné zadržiavanie a 6. januára 2014 boli nájdené najmenej tri masové hroby;
- L. keďže v dôsledku súčasnej krízy v Južnom Sudáne bolo zabitých tisíce ľudí a státisíce civilistov bolo vysídlených, pričom niekoľko desiatok tisíc ľudí sa nachádza v základniach OSN po celej krajine, kde naliehavo potrebuje základné zdravotnícke služby, čistú vodu a lepšie sanitárne podmienky; keďže počet obyvateľov Južného Sudánu, ktorí hľadajú prístrešie v Ugande a Etiópii, sa dramaticky zvýšil; keďže 14. januára 2014 sa najmenej 200 civilistov utopilo pri nehode trajektu na Bielom Níle, pri úteku pred bojmi v meste Malakal;
- M. keďže prebiehajúce ozbrojené konflikty sú hlavným problémom pre prístup operácií humanitárnej pomoci; keďže prístup k potravinám je pre obyvateľov krajiny naďalej obmedzený a rozdeľovanie dodávok základných potravín a výživy je potrebné najmä v Búre a Bentiu; keďže násilie a vysídľovanie spôsobili stratu živobytia, najmä pokiaľ ide o potravinové zdroje, čo by mohlo vyústiť do výživovej krízy;

Štvrtok 16. januára 2014

- N. keďže nedávno došlo k útokom proti Núbijcom, nezákonnému zabíjaniu, masovým znásilneniam a svojvoľnému zatýkaniu civilistov žijúcich v Núbijských horách; keďže počas posledných dvoch týždňov decembra 2013 sudánske vládne jednotky a ozbrojené sily podporované bezpečnostnými zložkami zaútočili na mnohé oblasti v okolí Kadugli a Dillan, tisícky civilistov utiekli zo svojich domovov a prichádzali správy o nezákonnom zabíjaní a masových znásilneniach žien; keďže existuje riziko, že táto kríza postihne oveľa širší región, ktorý je už ohrozený nestabilitou, čo je skutočnosť, ktorú medzinárodná pomoc vykonávaná na mieste musí vždy zohľadňovať;
- O. keďže susedné krajiny východnej Afriky vrátane Kene a Etiópie naliehajú na obe strany, aby uzavreli mier; keďže Uganda na žiadosť prezidenta Kiira vyslala 1 200 vojakov a vojenskú výzbroj na zaistenie objektov, ako sú letiská a vládne budovy;
- P. keďže po žiadosti OSN o pomoc bol 4. januára 2014 aktivovaný mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany na poskytnutie materiálnej pomoci Južnému Sudánu vo forme útlukov, lekárskeho materiálu, liekov, materiálu na zabezpečenie základných životných potrieb a potravín;
- Q. keďže Juhosudánska republika je jednou z najchudobnejších a najmenej rozvinutých krajín sveta, v ktorej 50 % obyvateľov žije pod hranicou chudoby, je krajinou s najvyššou mierou úmrtnosti matiek na svete, má jednu z najvyšších mier detskej úmrtnosti a negramotnosť na úrovni približne 75 % a iba tretina jej obyvateľstva má prístup k čistej vode; keďže neexistujúca potravinová bezpečnosť je každý rok hrozbou pre viac ako milión ľudí; keďže v Južnom Sudáne asi 80 % zdravotníckej starostlivosti a základných služieb poskytujú mimovládne organizácie a prístup humanitárnej pomoci je stále obmedzovaný aktívnym nepriateľstvom a útokmi na pracovníkov humanitnej pomoci a ich majetok;
- R. keďže EÚ oznámila, že poskytne 50 miliónov EUR na humanitárne opatrenia v Južnom Sudáne; keďže týmto bude humanitárna pomoc EÚ predstavovať už 170 miliónov EUR v rozpočtových rokoch 2013 a 2014;
- S. keďže agentúry poskytujúce pomoc začali 31. decembra 2013 reakčný plán riešenia krízy v Južnom Sudáne; keďže úrad OCHA vydal konsolidovanú výzvu na poskytnutie 166 miliónov USD určených na reakciu na krízu a na pomoc približne 628 000 ľuďom od januára do marca 2014;
- T. keďže budovanie štátu a prekonanie nestability si vyžadujú dlhodobú perspektívu a pevné, predvídateľné a stabilné zapojenie medzinárodného spoločenstva;
- dôrazne odsudzuje nedávne prepuknutie bojov v Južnom Sudáne a vyzýva všetky strany, aby zložili zbrane a okamžite ukončili násilie, ktoré spôsobilo úmrtia, zranenia a škody medzi civilným obyvateľstvom a vysídlenie státisícov ľudí od začiatku krízy v decembri 2013;
 - vyjadruje hlboké znepokojenie v súvislosti s nedávnym stupňovaním násilia v Južnom Sudáne, ktoré má závažné humanitárne, bezpečnostné, politické, ekonomické a sociálne dôsledky v krajine, ktorá je už aj tak oslabená a nestabilná, a ktoré by mohlo oslabiť celý východoafrický región; je mimoriadne znepokojený etnickým rozmerom konfliktu; zdôrazňuje, že úsilie o získanie moci násilím alebo rozdelením na základe etnických skupín je v rozpore s demokratickými zásadami právneho štátu a s medzinárodným právom;
 - odsudzuje hlásené prípady porušovania ľudských práv a zneužívania, vyzýva všetky strany, aby okamžite ukončili akékoľvek porušovanie ľudských práv vrátane práv týkajúcich sa utečencov a vysídlených osôb, žien a osôb patriacich do zraniteľných skupín, ako aj novinárov, a požaduje, aby boli tí, ktorí sú zodpovední za porušovanie ľudských práv, bráni na zodpovednosť; zastáva názor, že prezident Kiir a Riek Machar by sa mali všemožne usilovať o to, aby prinútili vojakov pod ich kontrolou prestať s týmto týraním ľudí;
 - naliehavo vyzýva všetky dotknuté strany, aby dodržiavali medzinárodné humanitárne právo a právo v oblasti ľudských práv a tiež aby poskytli prístup a ochranu humanitárnym agentúram prichádzajúcim na pomoc trpiacemu civilnému obyvateľstvu a aby otvorili humanitárne koridory pre dodávku zásob a vybavenia; konštatuje, že mnohé zahraničné agentúry poskytujúce pomoc z Južného Sudánu už odišli a že tie, ktoré ostali, s ťažkosťami naplňujú potreby vysídlených civilistov; poznamenáva tiež, že tieto agentúry stále nemajú prístup k mnohým oblastiam, kde pravdepodobne desaťtisíce ľudí čakajú na pomoc alebo sa pomoc hľadajú;

Štvrtok 16. januára 2014

5. vyzýva obe strany, aby dosiahli dohodu, a plne podporuje prebiehajúci proces rokovaní v Addis Abebe vyzývajúci na okamžité prímerie a úsilie o nájdenie spôsobu, akým zaistiť trvalý mier a stabilitu; naliehavo vyzýva vládu a povstalecké strany, aby sa zapojili do bezpodmienečných, inkluzívnych a holistických politických rokovaní v dobrej viere dospieť k úspešným záverom týchto rokovaní; víta úsilie Africkej únie a úradu IGAD o podporu inkluzívneho dialógu a sprostredkovania;
 6. požaduje prepustenie všetkých politických väzňov a 11 vedúcich politických činiteľov, ktorých väznenie sa stalo sporným bodom v mierových rokovaníach;
 7. vyzýva všetky susedné krajiny Južného Sudánu a regionálne mocnosti, aby úzko spolupracovali s cieľom zlepšiť bezpečnostnú situáciu v krajine a regióne a nájsť spôsob mierového, trvalého politického riešenia súčasnej krízy; zdôrazňuje, že najmä spolupráca so Sudánom by predstavovala zlepšenie vzťahov po tom, ako na začiatku roka 2012 došlo medzi nepriateľskými stranami z občianskej vojny takmer k opätovnému konfliktu z dôvodu sporov o poplatky za ropu a hranice;
 8. víta rozhodnutie Mierovej a bezpečnostnej rady Africkej únie zriadiť komisiu na vyšetrovanie porušovania ľudských práv a iného porušovania a odporučiť spôsoby a prostriedky na zabezpečenie zodpovednosti, zmierenia a ozdravenia v rámci všetkých komunití; víta posilnenie vyšetrovacích kapacít misie OSN v Južnom Sudáne (UNMISS) v oblasti ľudských práv s podporou Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva;
 9. vyjadruje poľutovanie nad rozhodnutím vysokej predstaviteľky EÚ o ukončení mandátu osobitného zástupcu EÚ pre Sudán/Južný Sudán vzhľadom na vážny politický nepokoj v Sudáne a ozbrojené konflikty; domnieva sa, že bez vymenovaného osobitného zástupcu EÚ pre Sudán/Južný Sudán bude EÚ zastávať druhoradú úlohu v rámci medzinárodných rokovaní a snáh; vyzýva preto vysokú predstaviteľku, aby toto rozhodnutie prehodnotila a predĺžila mandát osobitného zástupcu pre Sudán/Južný Sudán;
 10. vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby rešpektovalo svoje záväzky v oblasti financovania Južného Sudánu a tohto regiónu a mobilizovalo zdroje s cieľom okamžite reagovať na zhoršujúcu sa humanitárnu situáciu v Južnom Sudáne;
 11. vyjadruje znepokojenie nad rozšírenou korupciou; je tiež znepokojený tým, že táto korupcia škodí vyhladkám na dosiahnutie slobodnej a spravodlivej demokracie, stability, udržateľného rozvoja a hospodárskeho rastu;
 12. víta rozhodnutie posilniť UNMISS o ďalšie vojenské, policajné, logistické a civilné zložky; zdôrazňuje však, že hlavnú zodpovednosť za ochranu civilistov nesie štát; víta prácu osobitnej zástupkyne OSN a vedúcej UNMISS Hilde Johnsonovej;
 13. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov, vláde Južného Sudánu, komisárovi Južného Sudánu pre ľudské práva, Národnému zákonodarnému zhromaždeniu Južného Sudánu, inštitúciám Africkej únie, Medzivládnejmu úradu pre rozvoj, spolupredsedom Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – EÚ a generálnemu tajomníkovi OSN.
-